ሃሳብ የሞተ ዕለት

አንድ ጊዜ አንድ የሮም የጦር መሪ ወደ አንድ የአይሁድ ከተማ ይገባል፡፡ የከተማዋን ሕዝብም ወደ አንድ የማጎርያ ሥፍራ ይሰበስባቸዋል፡፡ የከተማዋ ቤቶች አንድ ሳይቀሩ እንዲቃጠሉ ለወታደሮቹ ትእዛዝ ይሰጣል፡፡ በዚያ ጊዜ ሕዝቡ በቤቶቹ ውስጥ ያለውን ሀብት ለማውጣት ለመነ፡፡ የሮም ወታደሮች ግን አልፈቀዱም፡፡ የሕዝቡ ልመና እየበዛ ሲሄድ የወታደሮቹ አለቃ አንድ ነገር ፈቀደ፡፡ ሕዝቡ ሁሉ ተስማምቶ አንድ እጅግ የሚፈልጉትን ነገር ብቻ እንዲያወጡ፡፡ ሕዝቡ ተተራመሰ፡፡ አንዱ አንድ ሌላውም ሌላ ይላል፡፡ ከዚያ ሁሉ ሀብት መካከል እጅግ አስፈላጊ የሆነውን ነገር መርጦ ማውጣት አስቸጋሪ ሆነ፡፡ ማንንም የሚያስማማ ሀሳብ ማግኘትም አልተቻለም፡፡

በመጨረሻ ሕዝቡ በአንድ ነገር ተስማሙ፡፡ ረቢው (የአይሁድ መምህር) በጉዳዩ ላይ እንዲወስኑ፡፡ ረቢው ወደ ከተማው ገቡ፡፡ ያቀኑትም ወደ ምኩራቡ ነበር፡፡ ሕዝቡ ሁሉ ምን ይዘው ሊወጡ እንደ ሚችሉ የየራሱን ግምት ይሰጥ ነበር፡፡ አንዳንዱ ደግሞ የሚሆነውን ለማየት በጉጉት ይጠብቅ ነበር፡፡

ረቢው ወደ ሕዝቡ ሲመለሱ አንዳች የሚታይ ነገር አልያዙም፡፡ ወደ ወታደሮቹ አለቃ ሄደው አንዲት ያረጀች በብራና የተጻፈች መጽሐፍ መሳይ ነገር አሳዩት፡፡ የወታደሮቹ አለቃ ስቆ አሰናበታቸው፡፡ እናም ከተማዋ ተቃጠለች፡፡

የከተማዋ ሕዝብ በጉዳዩ ላይ በጣም በመበሳጨቱ ረቢውን ሊገድላቸው ተነሣ፡፡ ስንት የወርቅ እና የብር ሀብት እያለ፡፡ ስንት በከበሩ ድንጋዮች ያጌጠ ሀብት እያለ አንዲት ያረጀች ብራና ይዘው በመምጣታቸው በምርጫችን ተሳስተናል አለ፡፡

ወታደሮቹ ከተማዋን አቃጥለው ሲሄዱ የከተማዋ ሰዎች ሜዳ ላይ ፈስሰው ረቢውን ጠየቋቸው፡፡ ለምን? ሲሉ፡፡

ረቢው እንዲህ አሉ፡፡ «አዎን በከተማዋ ለዓይን የሚያጓጓ ብዙ ሀብት አለ፡፡ ወርቅ አለ፡፡ ብር አለ፡፡ የከበሩ ድንጋዮችም አሉ፡፡ የሐር ልብሶች አሉ፡፡ ከተልባ እግር የተሠሩ ልብሶች አሉ፡፡ የጌጥ ዕቃዎች አሉ፡፡ ሁሉም አሉ፡፡ ይህ ግን ከሁሉ ይበልጣል፡፡

«እንዴት?» አለ ሕዝቡ፡፡

«እነዚያ ያለቁ ነገሮች ናቸው፡፡ አንድ ጊዜ ይሸጣሉ፤ ይበላሉ፡፡ ያልቃሉ፡፡ ለጊዜያዊ ችግር ይሆናሉ፡፡ እኛን ከረሃብ ያላቅቃሉ፡፡ ነገር ግን አያዘልቁንም፡፡ ሰው የሚበላ ብቻ አይደለም፡፡ የሚጠጣም ብቻ አይደለም፡፡ ሰው ማለት ሁለት ነገር ነው፡፡ መንፈስ እና ሥጋ፡፡ ሥጋ ማለት ምንድን ነው? ሥጋ ውሱን ነው፡፡ በቦታ፣ በጊዜ እና በዐቅም ይወሰናል፡፡ መንፈስስ? መንፈስ ግን አይወሰንም፡፡ መንፈስን በአንድ እሥር

ቤት ልትወ ስነው አትችልም፡፡ ወደ ላይ ወደ ምጥቀቱ፤ ወደ ታችም ወደ ጥልቀቱ ይወርዳል፡፡ መንፈስ ሀገር የለውም፡፡ ይዋኛል፡፡ ይቀዝፋል፡፡ መንፈስን በጊዜ አትገድቡትም፡፡ ወደ ኋላ ወደ ትናንት፣ ወደ ፊት ወደ ነገ ይጓዛል፡፡ ሥጋን በአንድ ቅርጽ ብቻ ማኖር ይቻላል፡፡ በአንድ ሞላላ ቤት፤ በአንድ አራት መዓዝን ቤት፤ በአንድ ጉድጓድ ማገር ይቻላል፡፡ መንፈስን ግን በአንድ ቅርጽ ማኖር አይቻልም፡፡

ለተወለደ ልጅ ስም ይወጣል እንጂ ለወጣ ስም እንዴት ልጅ ይወለዳል? ዳዊት የሚባል ስም አውጥቶ እንዴት እንደ ዳዊት ያለ ልጅ ለመውለድ ይቻላል? መንፈስን በቅርጽ መወሰን እንዲህ ነው፡፡ ማሰብ ያለብህ እንዲህ ያለ አስተሳሰብ ነው፤ አንተ የዚህ ወይንም የዚያ ቡድን አመለካከት አለህ፤ አንተ ይህንን ወይንም ያንን ብቻ ሁን ማለት አይቻልም፡፡ መንፈስ ነጻነትን ይፈልጋል፡፡ ዓይኑን ጨፍኖ ወደ ውስጥ፣ ዓይኑንም ገልጦ ወደ ውጭ መጓዝ ይሻል፡፡

«እዚህ ውስጥ ወርቅ ወይንም ብር የለም፡፡ እዚህ ውስጥ ሀሳብ አለ፡፡ ሰውን ሰው የሚያደርግ ሃሳብ አለ፡፡ ሰው ለሕልውናው ዓላማ እንዲኖረው፡፡ የሚኖርበት ምክንያት እንዲኖረው፤ ሰው ከመብላት እና ከመጠጣት በላይ ማሰብ እንዲችል፡፡ ሰው ከመኖር በላይ ማሰብ እንዲችል፡፡ ሰው ከችግሮቹ በላይ መኖር እንዲችል፡፡ ለነገ ሲል ዛሬን፣ ለጭንቅላቱ ሲል ሆዱን፣ ለነፍሱ ሲል ሥጋውን፣ ለሌላው ሲል ራሱን መሠዋት እንዲችል የሚያበቃ ሃሳብ አለ፡፡

«ይህ ሃሳብ ሲሞት ያን ጊዜ ከተማችን ፈጽማ ትጠፋለች፡፡ ይህ ሃሳብ ካልሞተ ግን ዘጠኝ ጊዜ ብትጠፋ እንኳን አሥር ጊዜ አብልጠን እንገነባታለን፡፡ ይህ ሃሳብ ከሞተ ሆዳችን አድጎ ጭንቅላታችን ይቀጭጫል፡፡ ይህ ሃሳብ ካልሞተ ግን ሆዳችን ቀጭጮ ጭንቅ ላታችን ያድጋል፡፡ ይህ ሃሳብ መቶ ሀገራችን ሀብታም ትሆን ይሆናል፡፡ ነገር ግን ሆዳሞች የሞሉባት ሀብታም ሀገር ትሆናለች፡፡ ሆዳሞች ደግሞ መጀመርያ የሀገራቸውን ሀብት ይበላሉ፡፡ ቀጥለው ሕዝባቸውን ይበላሉ፡፡ በመጨረሻም እርስ በርሳቸው ይበላላሉ፡

ያለ ሃሳብ ከመሠልጠን፣ ያለ ሥልጣኔ ማሰብ ይሻላል፡፡ ያለ ሃሳብ መሠልጠን ያለ ልክ የተሰፋን ልብስ መልበስ ነው፡፡ ሰውዬው እየወፈረ ይሄድና ልብሱን መቅደዱ አይቀርም፡፡ ልብሱ ለሰውዬው እንጂ ሰውዬው ለልብሱ ሊሰፋ አይችልምና፡፡ ያለ ሃሳብ መሠልጠን ሰውዬውን ለልብሱ እንደማዘጋጀት ያለ ነው፡፡ ሰውዬው ከልብሱ በላይ እንዳይሆን ወይ ታስርቡታላችሁ፣ ያለከበለዚያም በወፈረ እና በረዘመ ቁጥር ትቀንሱታላችሁ፣ ያለበለዚያም ውፍረቱን እና እድገቱን ለመቀነስ ሌላ ቅጣት ትቀጡታላችሁ፡፡

ሃሳብ የሌለበት ዕድገት እና ሥልጣኔ እንደዚህ ነው፡፡ ሰው ምንም ቢሆን ማሰቡን አይተውም፡፡ ያለ ሰው የሚኖር ሃሳብ፣ ያለ ሃሳብ የሚኖርም ሰው የለም፡፡ ስለዚህ ለኛ ሃሳብ ይበልጥብናል፡፡ ይህ መጽሐፍ ከኛ በፊት የነበሩ ሰዎች ያሰቡትን፤ በዘመናችን ያላችሁ ሰዎች ያሰባችሁትን ነገር ይዟል፡፡ ለሀገር ትልቁ ሀብቷ ሃሳቧ ነው፡፡ በሀገር ዋናዎቹ ሰዎች ቀድመው እና ልቀው ማሰብ የሚችሉ ዜጎቿ ናቸው፡፡ የበቁ አሳቢዎች የበቁ መሪ ዎችን መፍጠር ይችላሉ፤ የበቁ መሪዎች ግን የበቁ አሳቢዎችን መፍጠር አይችሉም፡፡

አሳብ እና አሳቢ የሞተባት ሀገር ወይ ሞታለች፣ ወይ ለመሞት ተዘጋጅታለች፡፡ እናም ወዳጆቼ አትዘኑ፡፡ ሃሳባችሁን የወሰደባችሁ የለም፡፡ ማሰብ ከቻላችሁ ዓለም ሁሉ የናንተ ናት፡፡ ከሀገር የሚበልጥ መቼም የለም፡፡ ሀገርንም ቢሆን እንኳን የሚፈጥራት ሀሳብ ነው፡፡ ያለ ሃሳብ በሀገር ከመኖር፣ ያለ ሀገር እያሰቡ መኖር ይበልጣል፡፡ ማሰብ ካልቻላችሁ ግን በጣታችሁ ያለው ቀለበት እንኳን የእናንተ አይደለም፡፡ ለዚህ ነው ይቺን መጽሐፍ የመረጥኳት፡፡

እንዳትበሉ የሚከለክሏችሁ፣እንዳትኖሩ የሚከለክሏችሁ፣ እንዳትሠሩ የሚከለክሏችሁ ብዙም አይጎዷችሁም፡፡ እነርሱ እንስሳነታችሁን ነው የከለከሏችሁ፡፡ እንዳታስቡ የሚከልክሏችሁ ግን አደገኞች ናቸው፡፡ ምክንያቱም የከለከሏችሁ ሰውነታችሁን ነውና፡፡»

ይህንን ታሪክ ሳነብ አንዲት የሮም ልዕልት ያለችው ትዝ አለኝ፡፡

ልዕልቲቱ በተንጣለለው የባዛንታይን ቤተ መንግሥት የምትኖር ሁሉ በእጇ ሁሉም በደጇ የሆነች ልዕልት ነበረች፡፡ እንኳን የተናገረችው የተመኘችው ሁሉ የሚደረላት፡፡ ቀን እና ሌሊት ዙርያዋን ከብበው ዓይን ዓይኗን የሚያዩ እልፍ ደንገጡሮች ያሏት፡፡

አንድ ጊዜ ከአንዲት የልብ ወዳጇ ከሆነች ደንገጡር ጋር ተማክራ ከቤተ መንግሥቱ ጠፋች፡፡ የት ሄደች ተብሎ ሀገሩ በሙሉ ታሰሰ፡፡ ልትገኝ ግን አልቻለች፡፡ በመጨረሻ በስንት ፍለጋ ፋርስ ውስጥ በሚገኝ አንድ ገዳም ውስጥ መኖርዋ ተሰማና አያሌ ወታደሮች ተላኩባት፡፡ የወታደሮቹን መምጣት ስትሰማ ራስዋን በራስዋ ለማጥፋት መርዝ አዘጋጀች፡፡

ይህንን የተረዱት ወታደሮች ግራ ተጋቡ፡፡ አባቷ በመሞቷ ያዝናል ብለው ስላሰቡ መልእክት ላኩበት፡፡ አባቷም ሊያግባቧት የሚችሉ ወይዛዝርትን ላከባት፡፡ እነዚያም ወይዛዝርት ወዳለችበት ቦታ ገብተው ጠየቋት፡፡

«በአባትሽ ቤት ሁሉም ሞልቷል፡፡ የጎደለሽ ነገር የለም፡፡ ያንን የመሰለ ቤተ መንግሥት ትተሽ እንዴት እዚህ የድኾች መንደር ውስጥ በችጋር ትኖሪያለሽ?»

«አዎ በአባቴ ቤት ሁሉም ነገር አለ፡፡ ከአንድ ነገር በቀር» አለቻቸው፡፡

«ንገሪን ያንን ነገር በአስቸኳይ እናሟላልሻለን» አሏት፡፡

«እዚያ ማሰብ የለም» አለችና መለሰችላቸው፡፡

ወይዛዝርቱ እጅግ አዝነው «እዚያኮ ሁላችንም ላንቺ እናስባለን፡፡ አባትሽ፣ እናትሽ፣ አገልጋዮችሽ ሁሉ ስላንቺ ያስባሉ» እያሉ ማስረዳት ጀመሩ፡፡

«እኔ» አለች ልዕልቷ «እኔ የምፈልገው የሚያስብልኝ አይደለም» አለቻቸው፡፡

«ታድያ»

«እንዳስብ የሚፈቅድልኝ ነው» አለቻቸው ይባላል፡፡

ከረቢው ታሪክ በኋላ አንድ ግጥም አለ፡፡ እኔ ግን በሀገሬ ቋንቋ ስመልሰው እንዲህ ብዬዋለሁ

ሥልጣኔ ቢሞት በሃሳብ ይነሣል

ኢኮኖሚ ቢሞት በሀሳብ ይነሣል

ፖለቲካ ቢሞት በሀሳብ ይነሣል

ሃሳብ የሞተ ዕለት ወዴት ይደረሳል፡፡